

Dönem : 2
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 789

Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı ve Bursa Milletvekili Ömer Öztürkmen ile Manisa Milletvekili Önel Şakar'ın, 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair ve Uşak Milletvekili M. Fahri Uğrasızoğlu'nun, Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 38 numaralı Kanunun yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna göre tutuklu veya hükümlü bulunanların cezalarının affı hakkında kanun teklifleri ve Anayasa ve Adalet komisyonları raporları (1/589, 2/657, 2/746)

Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı (1/589)

T. C.

Başbakanlık

23 . 12 . 1968

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71-820/9227

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 14 . 12 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

G E R E K Ç E

7 . 3 . 1962 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında Kanun; gerekçesinde de belirtildiği üzere, Anayasa nizamını ve onun kurduğu demokratik rejimi, millî güvenlik ve huzuru çeşitli tahriklere karşı korumak azmiyle ve Hükümetle siyasi partilerin müşterek bir gayretle, gerekli tedbirlerin alınması hususunda mutabakata varmaları ve Başbakanın Bakanlar Kurulundan, o zamanki siyasi partiler liderlerinin de kendi gruplarından aldıkları prensip mutabakatının ışığı altında hazırlanmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmiştir.

Kanun teklifinin Yüce Meclislerde vâkı müzakeresi esnasında, teklifin tümü üzerinde yapılan takdim konuşmalarında, zamanın Hükümet Başkanının da ifade ettiği veçhile; kanun, memleketin o tarihte geçirdiği büyük buhranlar ve düzeltmeler devrinde yaşamış olan hâdiselerin tecrübe

olarak verdikleri derslerin mecburiyetiyle hazırlanmış, buhranlı ve dağınık olarak nitelendirilen o devirde Hükümetin yeni ve daha vahim buhranlara mâruz kalmasını önlemek nedeniyle sevk edilmiştir.

Tedbirler Kanunu diye de adlandırılan ve özet olarak bu gerekçe ile kanunlaşan mezkûr metin; o günkü siyasi hayatımızı istikrar içinde tutmak maksadıyla ve muayyen bir devreye inhisaren alınmasında katî zaruret görülen tedbirleri ihtiva etmekte ise de, bugün için gerek teklifin gerekçesinde ve gerekse Yasama Meclislerinde cereyan eden müzakereler sırasında ifade edilmiş bulunan mucip sebepler ortadan kalkmış, Demokratik Hukuk Devleti bütün müesseseleriyle yerleşmiş ve bahis konusu kanunun tedvini sırasında mevudolan şartların gerektirdiği tedbirlerin de bugün devamına lüzum ve zaruret kalmamış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, millî güvenliğimizi ve milletimizin bütünlüğünü ihlâl edecek mahiyetteki tutum ve davranışları önlemek amacıyla, bugünün ihtiyaçları göz önünde tutularak hazırlanmış bulunan «Anayasa nizamına karşı işlenen fiillerin önlenmesi hakkındaki kanun tasarısı» nun ihtiva ettiği hükümler itibariyle de, 38 sayılı Kanunun yürürlükte kalmasına lüzum bulunmamaktadır.

Bu sebeplerle, ihtiva ettiği tedbirlerin arzu edilmediği daha tedvini sırasında da ifade edilen 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasını istihdaf eden işbu tasarı hazırlanmıştır.

Bursa Milletvekili Ömer Öztürkmen ile Manisa Milletvekili Önel Şakar'ın, 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi (2/657)

12 . 2 . 1968

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifimizin muameleye konulmasını saygılarımızla arz ederiz.

Ö. Öztürkmen
Bursa Milletvekili

Önel Şakar
Manisa Milletvekili

G E R E K Ç E

Bu kanun teklifimiz, Tedbirler Kanunu adıyla bilinen, Anayasa nizamına, Millî Güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 numaralı Kanunun yürürlükten kaldırılmasını istihdaf etmektedir.

İlgasını istediğimiz mezkûr kanun bâzı olayların o zamanki Hükümet tarafından hatalı ve mübalâğalı bir şekilde değerlendirilmesi mahsülüdür.

Devrin Hükümeti bâzı konuların münakaşasını yasaklamakla emniyet ve huzurun geleceğini zanetmiştir. Aslında bu kanunla Anayasanın istediği Millî Güvenlik ve huzurun tesisi değil, işbaşındaki Hükümetin yerini muhafaza edebilmek için ihtiyaç duyduğu tedbirler getirilmek istenmiştir.

Esasen altı yıllık tatbikat şu iki yıllık gerçeği açıkta ortaya koymuştur:

1. Bu kanunla işbaşında kalacağını zanneden Hükümet kanunun getirdiği yasaklara rağmen varlığını muhafaza edememiştir.

2. Anayasa nizamı bakımından o zamanki Hükümetçe tehlikeli addedilen münakaşalar kanununa rağmen en geniş ölçüde cereyan etmiş ve fakat nizamı bozucu her hangi bir durum hâsıl olmamıştır. Kaldı ki, mevcut anayasa nizamının getirdiği düşünce ve söz hürriyetinin bu kanunla kısıtlandığına dair ileri sürülen fikirler de âmmе viedanında unakes bulunmuş ve yaygın bir kanaat haline gelmiştir.

Yukarıdan beri belirtilen sebeplerle kanunun yürürlükte kalmasında hususi veya umumi bir fayda mülâhaza edilmediği cihetle ilgası teklif olunmuştur.

Bursa Milletvekili Ömer Öztürkmen ile Manisa Milletvekili Önel Şakar'ın teklifi.

38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi.

MADDE 1. — Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5.3.1962 tarih ve 38 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Uşak Milletvekili M. Fahri Uğrasızoğlu'nun, Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 38 numaralı Kanunun yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna göre tutuklu veya hükümlü bulunanların cezalarının affı hakkında kanun teklifi (2/746)

5 . 11 . 1968

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Tedbirler Kanunu adı ile de anılan, Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun, yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna göre tutuklu veya hükümlü bulunanların cezalarının affına dair olan kanun teklifim, gerekçesi ve açıklaması ile birlikte, ilişikte takdim edilmiştir.

Gerekli işlemin yapılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Uşak Milletvekili
M. Fahri Uğrasızoğlu

GEREKÇE

Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 38 numaralı Kanun, 27 Mayıs hareketinden sonra, bir kısım vatandaşlara ve bâzı gazetelerimize karşı sebepsiz olarak duyulan bir vehim neticesinde, çıkarılmış olan bir kanundur.

Kanun, esasında, 1950 - 1960 yılları arasında, iktidarda bulunan Demokrat Parti mensuplarından veya bu partiye sempati duyanlardan müteşekkil bir zümreyi hedef tuttuğundan, kabul edildiği 5 . 3 . 1962 yılından bu yana, daima tek taraflı işlemiş ve görevi, yayın yoluyla kamuya hizmet etmekten ibaret olan mâsum ve vatansever bâzı matbuat mensuplarımız, haksız yere çeşitli cezalara çarptırılmışlardır. Bunun dışında, Anayasa nizamını, millî güvenliği ve huzuru bozdu diye, D. P. nin o zamanki sempatizanlarından veya mensuplarından, cezalandırılmış olan mühim şahsiyetlere veya olaylara raslanılmamıştır.

O halde, 38 numaralı Kanunun tek hedefi, Anayasanın ve demokratik rejimin en büyük fazileti sayılan temel hak ve hürriyetlerini kullanarak, görevi icabı, bildiklerini veya düşünce ve kanaatlerini kamu oyuna açıklayan mâsum gazetecilerimiz olmuştur.

Bu durum, Anayasanın temel prensipleriyle bağdaşmadığı gibi, insanın doğuştan sahip bulunduğu esas hak ve hürriyetlerine de kesinlikle aykırıdır.

Kaldı ki, 27 Mayıs hareketi, başarıya ulaşmış ve neticeleri kamu oyu tarafından hâdisesiz kabul edilmiş olan bir harekettir. Aradan dokuz yıla yakın bir zaman geçmiştir. Gazete ve dergilerimizin pek çoğunda, hattâ 27 Mayıs hareketine bizzat katılanlar tarafından da, yüzlerce makale, fıkra, röportaj ve hâtıra yayınladığı ve yayınlanmakta olduğu halde, bu kanunda mâkesini bulan vehimleri haklı gösterecek, önemli hiçbir olay zuhur etmemiştir.

O zamanki duruşmalar, Yüksek Adalet Divanında, aleni olduğundan ve günü gününe Devlet Radyosundan yayımlandığından, 27 Mayıs olayı hakkında, Türk ve yabancı kamu oyu kâfi derecede aydınlatılmış ve bugün artık, herkes bu hususta, bir kanaata varmış bulunmaktadır. Kanaatleri 9 yıl sonra şu veya bu şekilde değiştirmeye imkân yoktur. Olsa olsa, bâzı gazeteci ve yazarlarımız, halk tarafından bilinmeyen bâzı noktalara ışık tutabilirler ki, bu da, tarihî hâdiseleri ve özellikle Türk tarihini, objektif bir gözle, yeni nesillere nakletmek, fakat doğru olarak nakletmek görevinde bulunan tarihçilerimiz için, gerçek dökümanlar olmaktan ileri gidemez.

Bu kabîl yayımlarla, eski D. P. ieraatının övülmesinden bâzı mahfillerce endişe duyulması, aslâ söz konusu olmamalıdır. Zira, D. P. nin 10 yıllık ieraatının ne olduğu ve başarı derecesi, rakamlarla, yerli yabancı, herkes tarafından açıkca bilinen bir keyfiyettir.

Bugün D. P. kapatılmış bulunuyor. 27 Mayıs 1960 tarihinden bu yana, iktidara gelmek isteyen hiçbir siyasi parti, D. P. nin devamı olduğunu iddia ve ilân etmek lüzumunu hissetmemiştir. Bilfarz etmiş olsa bile, böyle bir art düşünce ile, Türk seçmeninin sağlam olan aklı seliminin başka istikametlere sürüklenebileceğine inanmak safdillik olurdu.

Nitekim, 1960 yılından sonra, D. P. nin önde bulunan şahsiyetlerinden, merhum bir zat tarafından, «Yeni Demokrat Parti» adıyla bir siyasi parti kurulduğu halde, ilgi toplıyamamış ve en küçük bir gelişme kaydedememiştir.

Onun içindir ki, Tedbirler Kanunu adı ile de anılan 38 numaralı Kanun, bâzı siyasi çevrelere hâkim olan D. P. fobisinin açık tezahürü olmaktan ileri gitmemiş, fakat, bir kısım vatandaşlarımızın, sebepsiz yere, temel hak ve hürriyetlerini kısıtlamış ve bundan başka, bâzı değerli basın mensuplarımızın, kamu görevlerini gereği gibi yapmalarına engel teşkil edici zararlar da tevhit etmiştir.

Şayet, Anayasa nizamını, millî güvenliği ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında tedbir almak gerekiyorsa, bu, evveleminde, 27 Mayısı kötülüyenlere, D. P. yi övenlere karşı değil, sosyalizm adı altında komünizm propagandası yapanlara, kanunsuz sokak gösterileri düzenliyerek, meşru iktidarlara kötölemek için her türlü anarjist hareketlere tevessül edenlere ve demokratik müesseselerimize saldıranlara karşı olmalıdır.

Mevcut olmiyan endişelere karşı bir vehîm neticesinde çıkarılan Tedbirler Kanunu, Anayasa nizamını, millî güvenliği ve huzuru korumada, önemli bir fonksiyon üfa etmemiştir. Bilâkis, geçmiş tecrübelerle açıkca anlaşılmıştır ki, Türk halkı, mevcut Anayasa nizamını, millî güvenliğini ve huzurunu, kimlerin ve nelerin tehdit etmekte olduğunu, şuurlu olarak, iyi bilmekte, bizzat kendi varlığını ve demokratik müesseselerini korumak hususunda azimli ve kararlı olduğunu delilleriyle ortaya koymaktadır.

Bu gerekçe ile, halen bir fonksiyonu olmiyan ve matbuat mensuplarımız için ve yazarlarımız için, tam bir huzursuzluk kaynağı olmakta devam eden Tedbirler Kanununun yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna göre cezalandırılmış olan basın mensuplarımızın cezalarının affedilmesi teklif edilmiştir.

Maddelerin açıklaması

Madde 1. — Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 5 . 9 . 1962 tarih ve 38 numaralı Kanunun yürürlükten kaldırıldığına dairdir.

Madde 2. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte, 38 numaralı Kanun gereğince tutuklu veya hükümlü olanların cezalarının, her türlü neticeleriyle birlikte, affedileceğine ve haklarında kovuşturma yapılanların da, kovuşturmalarına son verileceğine dairdir.

Madde 3. — Kanunun yürürlük tarihini göstermektedir. }

Madde 4. — Bu Kanunun Bakanlar Kurulu tarafından yürütüleceğine dairdir.

Uşak Milletvekili M. Fahri Uğrasızoğlu'nun teklifi

Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 38 numaralı Kanunun yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna göre tutuklu veya hükümlü bulunanların cezalarının affı hakkında kanun teklifi

Madde 1. — Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 numaralı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 2. — Bu kanuna göre, tutuklu veya hükümlü bulunanların cezaları, her türlü neticeleriyle birlikte, affedilmiştir.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, haklarında kovuşturma yapılmakta olanların bu kovuşturmalarına son verilir.

Madde 3. — Bu kanun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Madde 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Anayasa Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 1/589, 2/657, 2/746

Karar No. : 5

9 . 1 . 1969

Yüksek Başkanlığa

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 14 . 12 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı» ile Bursa Milletvekili Ömer Öztürkmen ile Manisa Milletvekili Önel Şakar'ın, 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Uşak Milletvekili M. Fahri Uğrasızoğlu'nun, Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna göre tutuklu veya hükümlü bulunanların cezalarının affı hakkında kanun teklifi, Başkanlığımızca komisyonumuza tevdi edilmesi üzerine Hükümet temsilcileri de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olunmuştur.

Kanun tasarısı ve tekliflerinin aynı mahiyette oldukları görülerek birleştirilmesi ve görüşmelelere kanun tasarısının esas alınması kararlaştırılmıştır.

Kanun tasarısı ve gerekçesi komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve yapılan müzakereler sonunda; tasarının birinci maddesinin aynen kabul edilmesi, tasarı mevzuu olan 38 sayılı Kanuna göre haklarında hüküm verilmiş olanların cezalarının affının tasarıya ikinci madde olarak ilâvesi, birinci maddenin kabulü gerekçesine uygun görülerek kabul edilmiştir.

Tasarının, yürürlüğe dair olan 2 ve 3 ncü maddeleri 3 ve 4 ncü madde olarak aynen kabul edilmesi komisyonumuzca kararlaştırılmıştır.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Anayasa Komisyonu

Başkanı
Erzurum
İ. H. Yıldırım

Sözcü
Ankara
K. Bağcıoğlu

Aydın
Muhafifim
E. Özarda

Amasya
N. Şener

M. Meclisi

(S. Sayısı : 789)

Denizli
F. Avcı
İmzada bulunamadı

Erzurum
A. *Mustafaoğlu*

Giresun
(Söz hakkım saklıdır)
Usul yönünden muhalifim
A. *Cüceoğlu*

İstanbul
(Söz hakkım saklıdır)
A. C. *Kırca*

İzmir
Ş. *Akkan*

Kars
C. *Ekinci*

Konya
M. Z. *İzerdem*
İmzada bulunamadı

Muş
(Söz hakkım saklıdır)
N. *Neftçi*

Ordu
A. *Bodur*
İmzada bulunamadı

Uşak
A. Z. *Akbıkoğlu*

Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın muhalefet şerhi

Kanunun esasma muhalif değilim. Ancak, tarafımdan verilmiş ve Genel Kurulun kararı ile Meclis gündemine alınmış aynı mahiyette bir kanun teklifim mevcuttur. Anayasanın 91 nei maddesine göre : (Kanun teklif etmeye, Bakanlar Kurulu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri yetkilidirler.)

Aynı mahiyette olmak üzere yıllarca önce vermiş olduğum kanun teklifi Meclis gündeminde yerini almış olmasına rağmen Hükümetin o teklifin öncelikle görüşülmesine tevessül etmiyerek yeni bir kanun tasarısı getirmesi, milletvekillerinin kanun teklif etme yetkilerini hükümsüz kılmaktadır. Bu bakımdan Meclis gündeminde bir kanun teklifi mevcut iken bir yenisinin yeniden komisyonlarda müzakere edilmesinin Anayasanın 91 nei maddesine aykırı olduğu kanaatindeyim. Kaldı ki, bu olay bir gerçeği daha ortaya koymuştur. Bugünkü siyasi iktidar tarihin derinliklerine gömülmüş olan (tek parti, tek şef) sistemini yeniden ihya etmek gayreti içindedir. Milletvekillerinin ve Millet Meclisinin dediği değil, benim dediğim olur zihniyetini demokratik düzenle bağdaştıramadığım için muhalifim.

Kanuna eklenen 2 nei madde ile bu kanuna göre işlenen suçların affı derpiş edilmiş bulunmaktadır. Halbuki yürürlükten kaldırılan bir kanunun kapsamına giren suçların bütün hukukî neticeleri ile ortadan kaldırılması en basit bir hukuk kurahıdır. Tamamen hâmiş olan bu maddenin eklenmesi, sırf benim Meclis gündemindeki teklifimden ayrılık yaratmak maksadına mâtuf bulunmaktadır ki bundan dolayı buna da muhalifim.

Reşat Özarda
Aydın Milletvekili

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/589, 2/657, 2/746

Karar No. : 16

28 . 1 . 1969

Yüksek Başkanlığa

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve T. B. M. Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 14 . 12 . 1968 tarihinde kararlaştırılan «Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı» ile Bursa Milletvekili Ömer Öztürkmen ile Manisa Milletvekili Önel Şakar'ın, «38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi» ve Uşak Milletvekili M. Fahri Uğrasızoğlu'nun, «Ana-

yasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkındaki 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması ve bu kanuna göre tutuklu veya hükümlü bulunanların cezalarının affı hakkında kanun teklifi» ile Millet Meclisi Anayasa Komisyonunun 9 . 1 . 1969 tarih ve 5 karar sayılı raporu, Başkanlığımızca Komisyonumuza tevdi edilmiş, Adalet Bakanlığı temsilcileri ve teklif sahiplerinden Uşak Milletvekili M. Fahri Uğrasızoğlu hazır bulunduğu halde Komisyonumuzca teklif ve müzakere olunmuştur.

Tasarı gerekçesinde de belirtildiği gibi, asıl adı, «Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında Kanun» olmakla beraber, - Tedbirlere Kanunu - diye adlandırılan mezkûr kanun, o tarihte memleketin geçirdiği çeşitli buhranların gerektirdiği mecburiyetlerle çıkarılmış olup, muayyen bir devreye inhisaren, alınmasında o gün için zaruret görülen tedbirleri ihtiva etmektedir.

38 sayılı Kanunun gerek esbabı mucibesinde ve gerekse Yüce Meclislerde cereyan eden müzakereler esnasında ifade edilen sebeplerin bugün için ortadan kalkmış bulunması yanında, tasarı gerekçesinde belirtilen diğer gerekçeler de muhik görülerek kanun tasarısının aynen kabul edilmesi Komisyonumuzca uygun mütalâa edilmiştir.

Millet Meclisi Anayasa Komisyonu, Uşak Milletvekili Fahri Uğrasızoğlu'nun teklifinde ayrıca 38 sayılı Kanun şümülüne giren fiillerin genel affını da öngördüğünden bahsile, Hükümet tasarısından farklı olarak tasarı metnine bu fiillerin genel affa tâbi tutulduğuna dair bir ikinci madde ilâve etmiş ise de, ceza ve usul hukukunun anaprensipleri ve özellikle T. Ceza Kanununun ikinci maddesi muvacehesinde, istenilen sonuç, 38 sayılı Kanunun yürürlükten kalkması ile genel affın daha ileri bir şekilde hâsıl olacağından, ilâve edilen bu ikinci madde hukukan gereksiz görülmüş ve tasarı metninden çıkarılmıştır.

Ayrıca; yapılan incelemeden, kaldırılması öngörülen 38 sayılı Kanunda yazılı hükümlerin 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununda da yer aldığı anlaşılmış ve 648 sayılı Kanunda mevcut bu hükümlerin, 38 sayılı Kanunun yürürlükten kalkmasından sonra, eşitlik prensiplerini bertaraf edecek bir tatbikata imkân vereceği Komisyonumuzca müşahede edilmiştir.

Siyasi Partiler Kanununda, kabul edilen tasarı metnine nazaran, yeni bir düzenlemeye gidilmediği takdirde, suç olma nitelikleri ortadan kalkmış bâzı fiillerin bu defa siyasi partiler üyeleri tarafından ikâ halinde, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olan siyasi partilerin kapanmalarına müncer olacak tatbikatla karşılaşılması gibi mahzurların ortaya çıkması kuvvetle mehtuzdur.

Bu sebeple; Komisyonumuzca, tasarı eksik mütalâa edilmiş ve keyfiyetin temenni sadedinde rapora derci uygun görülmüştür.

Tasarının aynen kabulü, Komisyonumuzca ekseriyetle kararlaştırılmıştır. -

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi isteği ile Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı	Sözcü	Adana	Aydın
İstanbul	Elâzığ		
<i>İ. Hakkı Tekinel</i>	<i>Kevni Nedimoğlu</i>	<i>Kemal Çetinsoy</i>	Söz hakkım mahfuzdur <i>Reşat Özarda</i>
Erzincan	Hakkâri	İçel	Kars
Muhalifim	(Muhalifim, söz hakkım saklıdır)	<i>Mazhar Arıkan</i>	<i>A. Ali Çetin</i>
<i>Adil Sağiroğlu</i>	Ali Karahan		
	İmzada bulunamadı.		
Kastamonu	Kırklareli	Tokat	
<i>Sabri Keskin</i>	<i>Mehmet Atagün</i>	Osman Hacıbaloğlu	
		İmzada bulunamadı	

Hükümetin teklifi

Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı; Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında Kanun, yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

14 . 12 . 1968

Başbakan
S. Demirel
Devlet Bakanı
S. Öztürk
Devlet Bakanı
H. Atabeyli
Devlet Bakanı
K. Ocak
Devlet Bakanı
S. T. Müftüoğlu
Adalet Bakanı
H. Dinçer
Millî Savunma Bakanı
A. Topaloğlu
İçişleri Bakanı
F. Sükan

Anayasa Komisyonunun değişikliği

Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanuna göre haklarında hüküm verilmiş olanların cezaları, bütün neticeleri ile affedilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 2 nci maddesi, 3 ncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 3 ncü maddesi, 4 ncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Dışişleri Bakanı V.
S. T. Müftüoğlu
Maliye Bakanı
C. Bilgehan
Millî Eğitim Bakanı
İ. Ertem
Bayındırlık Bakanı
O. Alp
Ticaret Bakanı
A. Türkel
Sağlık ve Sosyal Yar. Bakanı
V. Â. Özkan
Gümrük ve Tekel Bakanı
N. Mentese
Tarım Bakanı
B. Dağdaş

Adalet Komisyonunun değişikliği

Anayasa nizamını, millî güvenlik ve huzuru bozan bâzı fiiller hakkında 5 . 3 . 1962 tarih ve 38 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Ulaştırma Bakanı
S. Bilgiç
Çalışma Bakanı V.
S. Öztürk
Sanayi Bakanı
M. Turgut
Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
R. Sezgin
Turizm ve Tanıtma Bakanı
N. Kürşad
İmar ve İskân Bakanı
H. Menteseoğlu
Köy İşleri Bakanı
T. Toker